

TELLER EDE BABOS KENDŐBEN

Hála a magyar tanügy újbóli átszervezése előtti lázas állapotnak, egymást érik viták, nyilatkoznak megbecsülésről, fizetésről, tanév rendjének átalakításáról, összevonásról, megszüntetésről, tananyagról, tudósképzésről... Most legutóbb több szakértő arról nyilatkozott, hogy a nő nem futhat be tudományos pályát, mert nálunk még a régi családmodell él. A nőnek sokkal többet kell vállalnia: gyerekért menni, háztartást vezetni, takarítani, mosni, vásárolni, beteg gyermeket orvoshoz vinni, stb. Ha a férj segít is, az szinte semmi, ö.... Ne is folytassuk!

Nyugaton persze ez nincs így!

Ott a férfi nem ilyen maradi felfogású, érdemileg vesz részt a családi munkában. Hogy ez a férfi karrierjét is érintené, arról nem volt szó. Szintúgy a tudós házaspárokról. Ezért van – elmélkedtek a hölgyek vagy tudós nők, hogy fiatal tudósaink Nyugatra mennek. Ezen hát is csodálkozzunk! Képezzük csak állami pénzen másoknak fiatal tudósokat! Arról sem esett szó, hogy ha ez így van, akkor fiatal hímnemű tudós jelöltjeink nem gyenge elméjűek-e, ha ki akarnak menni oda, ahol mosogatás és pelenka mosás vár rájuk, nem a tudományos munka. A riporternő, az egyetemi tanárnő és a családszociológus hölgy ezeket fejtegetve mélyen egyetértett.

Aki hallgatta a beszélgetőket különös érzése támadt. Hitte is, nem is a látszólag megélt események valódiságát, elővezetett számok igaz voltát. A példák egymás hitelét rontották. Cincogott a zenekar, mintha a vonósnégyesből a cselló kimaradt volna. Nem egy férfi hangot hiányoltam, hanem a komolyabb, a földre lehúzó valóságot, a nem említett legalapvetőbb tény.

Hölgyeim! Önöknek jól kell tudniuk, hogy vagy feledékenységből, vagy szánt szándékkal a legfontosabb tényrt nem veszik figyelembe. Nevezetesen, hogy valamirevaló tudós a mindenki számára eléggé nehéz és nélkülözésekben meglehetősen gazdag kezdeti évek után, a pálya egy pontjára elérve csak a szocializmus korszakában kényszerült rendszeres háztartási, gyereknevelési bajokkal küzdeni. Ezt megelőzően, ha olyan családból származott birtoka, üzlete, magasabb fizetése, s egyéb háttére ettől megóvta.

Más esetben a pálya egy pontján már maga is olyan fizetési osztályba került, hogy – eltekintve a kivételektől – alkalmazottat fogadott fel e célra, aki nemcsak a férfit tartotta távol a napi apró munkától, hanem a feleséget is, aki nem dolgozott, vagy ha netán tudományos pályára lépett, hát éppenséggel nem.

Fizetési osztályok, vele járó rangok, jogok, stb. biztosították egy gimnáziumi tanár jólétét, biztos megélhetését. Az egyetemi katedrán álló professzorok méltóságos urak voltak. Egy tanár cselédet, bejárónőt, mosónőt tarthatott vagy épp francia, német, angol nyelvű nevelőnők, házi tanítók, zenetanárok látogatták.

Avagy nem láttak pl. olyan Horthy-bélyeggel feladott borítékot, amelyen előnyomva a név előtt ott állt aláhúzhatóan:

Nagyságos, Tekintetes, Méltóságos, Kegyelmes. Ezt nehéz összetéveszteni a később kitett iroda- és boltbéli táblával, amelyen ez állt:

ELVTÁRS, KARTÁRS, SZAKTÁRS!

EZ NÁLUNK A MEGSZÓLÍTÁS.

Pedig ez a lényeg. Ez a kottája a hiányzó gordonka szólamnak, Elfelejtették kiosztani?

Nehezen tudtam volna ugyan elképzelni pl. Hóman Bálintot, vagy Orsós professzort, Teleki Pálról nem is szólva, hogy késve az óráról, azt mondja: *„Elnézést Uraim! Most hozták a szemet és be kellett hordanom!”* ,vagy: *„Holnap elmarad az óra, mert vendégek jönnek, s fát kell vágnom, utána mosogatni!”*

Szerencsére a hölgyek örülnek annak, hogy nyugaton a tudós férfiak is belátják már, amit nálunk még nem. Azt, hogy a család gondjait meg kell osztani a nőikkel, hadd boldoguljanak azok is, főként, ha tudósok.

Elképzelem, hogy nagyhírű fizikusunknak felesége, Augusztá természetes hangsúllyal mondta, hogy *„Eduskám! Mielőtt holnap hajnalban robbantjátok azt a vacak bombátokat, ne felejtsetek felmosni még ma este a lépcsőt, mert nekem hasgat a derekam!”*

Szolnok, 2011.július 10.